

Preek over Lukas 23:13-32

Bel of sms naar dit of dat nummer en breng je stem uit voor Idols, voor X factor, voor Dancing on ice, of Dancing with the stars. Je kunt het zo gek niet bedenken. Er is altijd wel iets te stemmen voor één of andere onbenulligheid.

Nou ja, soms gaat het natuurlijk wel ergens om. Als we moeten stemmen voor de tweede kamer bijvoorbeeld. Dan maakt het best een heel groot verschil wie het voor het zeggen krijgen in ons land. En ook in de kerk komt het voor dat er tijdens een ledenvergadering ouderlingen of diakenen gekozen worden. Vaak gaat het dan ook zo dat er voor één functie twee namen zijn waar tussen gekozen moet worden.

Misschien lijkt de geschiedenis van vandaag daar nog het meest op. Het volk moet kiezen, wie wil je, Jezus of Barabbas. Jezus van Nazareth, die door zijn volgelingen de Messias werd genoemd. Of Barabbas waarvan de tekst zegt dat hij een oproerkraaijer is en een moordenaar.

Wat misschien wel interessant is om te weten. Er zijn oude handschriften van het Matteus Evangelie waar deze Barabbas de voornaam Jezus krijgt. 't Zou heel goed kunnen, want Jezus was een veel voorkomende naam in die tijd. En als we ons dan ook nog even realiseren wat die naam betekent Barabbas. Bar betekent 'zoon'. Simon Petrus bijvoorbeeld, de apostel, werd wel Simon Barjona genoemd. Simon de zoon van Jona. En abba betekent vader. U kent het lied Abba Vader wel waarschijnlijk. Dus Barabbas betekent 'zoon van de vader'. En dat maakt de tegenstelling nog merkwaardiger. Wie kies je: de Jezus, die de Messias wordt genoemd, en die zichzelf de Zoon van de hemelse Vader noemt, of de Jezus Barabbas, wat zoon van de vader betekent.

Dat lijkt toch niet zo moeilijk zou je zeggen. Stel je voor dat je een ouderling moest kiezen tussen deze twee, dan hoef je niet lang na te denken. Ik zou het wel weten. Zou er iemand zijn die Barabbas zou kiezen?

Je kunt je toch niet voorstellen dat het volk liever een moordenaar en oproerkraaijer in vrijheid stelt, dan Jezus. Dan ben je toch stekeblind. Wat bezielt die mensen toch. En toch moeten we dat ook weer niet te gauw zeggen. Wie zou ik gekozen hebben? Laten we eens even bijna 2000 jaar terug gaan in de tijd met elkaar.

We bevinden ons net buiten Jeruzalem, vlak bij de Olijfberg. De tuin Getsemané. Jezus kwam daar vaker om te bidden. En Judas wist dat. Nog niet zo lang geleden heb ik ook hier gepreekt over de teleurstelling die Judas heeft ervaren in zijn leven. Hij had gedacht dat Jezus koning zou worden. En hij had zichzelf al een ministerspost toegedacht. Maar nu dit allemaal niet door lijkt te gaan, heeft Judas zich laten verleiden om Jezus voor een paar zilverstukken uit te leveren. Judas wist Jezus wel te vinden. Een laffe daad. Jezus zo kwetsbaar....., bloed, zweet en tranen....”Is dit echt nodig Vader? Kan het niet anders? Mag het niet anders?.....Maar niet mijn wil, maar Uw wil”.

En daar kwam Judas aan. Wat een contrast. Die kwetsbare Jezus, die net nog onder tranen gesmeekt heeft of het anders mocht, en een troep soldaten, met vertoon van macht. Judas had afgesproken dat hij de persoon om wie het gingen zou kussen. Maar Jezus doorzag hem. “Judas, verraad je Mij met een kus”. Soms is het wel eens goed om dezelfde gebeurtenis ook eens in een ander Evangelie na te lezen. Want in het Matteus Evangelie noemt Jezus deze Judas zijn vriend. Vriend.....zelfs nu nog.

Bij de arrestatie van Jezus sloeg de apostel Petrus een modderfiguur. Eerst sloeg hij een knecht van de hogepriester het oor af en later ontkende hij drie keer bij Jezus te horen. Van je vrienden moet je het maar hebben. De één verraad je met een kus, de ander ontkent doodleuk een volgeling van je te zijn. Terwijl juist Petrus het was die zo prachtig had beleden: “U bent de Christus, de Zoon van de levende God”. Diezelfde Petrus die uit de boot stapte en over het water naar Jezus liep, die Petrus gaat nu jammerlijk de mist in. Maar wat heeft hij een spijt gehad.Maar ook: wat een genade....Want Jezus zocht hem weer op na de opstanding. De engel bij het graf zei het nadrukkelijk tegen Maria: “Ga naar de discipelen en naar Petrus”. En het is ook deze Petrus die op de Pinksterdag staat te preken in Jeruzalem.....weg angst.....maar liefst 3000 mensen komen tot geloof in Jezus.

Maar zover is het nu nog niet. Jezus wordt verhoord door het Sanhedrin, de hoge raad van priesters en schriftgeleerden. Na een moeizaam proces wordt hij beschuldigd van godslastering. Hij beweert de Zoon van God te zijn. Maar ja, dat is voor de Joodse leiders wel afschuwelijk, maar daar hoef je bij die heiden Pilatus niet mee aankomen. Die ligt niet wakker van godsdienstige kwesties. Dus beschuldigen

ze Hem van hoogverraad. “Pilatus, Zie je deze man, Hij is een gevaar voor de Romeinse staat en voor de keizer. Leg Hem het zwijgen op!”

Dat is merkwaardig, hè. Joodse leiders die opkomen voor de rechten van de Romeinse keizer. De slachtoffers van bezetting komen op voor de bezetter. Heel merkwaardig!

Maar Pilatus heeft er geen goed gevoel bij. Is deze Jezus echt zo'n rebel. Hij had vast al wel gehoord hoe de arrestatie was verlopen van deze Jezus. Jezus en zijn volgelingen hadden niet meer dan twee zwaarden bij zich gehad. En toen er een beetje verzet kwam, met een lichtgewonde als gevolg, heeft de leider zelf opgeroepen te stoppen met vechten. Zonder verzet gaf Hij zich over en zijn volgelingen waren in geen velden of wegen te bekennen. En déze Jezus moet dan een gevaar zijn voor de staat. Pilatus was het hele proces door overtuigd van de onschuld van Jezus. Oké, Hij is een religieuze dwaas, maar Hij is zeker niet de opstandeling waar de Joodse leiders Hem voor uitmaken. Maar waarom zijn ze dan zo gebrand op zijn doodvonnis? Waarom moet Hij het veld ruimen?

Het zou voor de hand liggen dat Pilatus het recht had laten zegeviereren. Daar had hij de macht voor. Hij is overtuigd van Jezus' onschuld, dan spreek je Hem toch zeker vrij. Maar, nee, Pilatus schippert. Hij kiest voor de weg van diplomatie. Hij wil heus niet de onschuldige Jezus veroordelen, maar hij wil ook niet die lastige Joodse leiders tegen zich in het harnas jagen. Hij is al niet zo populair bij het Joodse volk. Nee, laat ik die maar proberen te vriend te houden.

Maar wacht eens even... Pilatus krijgt een plan. Het is bijna Pesach. Het feest waarmee de Joden hun uittocht uit Egypte vieren. Dat was altijd een gelegenheid om een gevangene gratie te verlenen. Misschien kan ik op deze manier er voor zorgen dat Jezus weer op vrije voeten komt. Nu zat er op dat moment nog een man vast, die voor executie in aanmerking komen, Barabbas.

Barabbas, volgens het Markus Evangelie een moordenaar. Ik denk dat Pilatus hem een terrorist zou noemen. Iemand die zich verzet tegen de Romeinse staat, als het moet met geweld. Sommige Joden zullen hem wel een verzetstrijder hebben genoemd of een vrijheidsheld. Iemand die zijn nek durft uit te steken om het volk te bevrijden.

Het is maar net aan welke kant je staat. Zelfmoordterroristen worden ook door de meeste mensen als blinde dwazen gezien, maar het eigen volk beschouwt hen als helden, de martelaars van het verzet.

En zo komt Pilatus met deze Barabbas op te proppen. Hij denkt slim te zijn. Hij verwacht dat het volk wel op de hand van Jezus zal zijn. Het is nog geen week geleden, toen hebben ze Hem toch immers binnengehaald in Jeruzalem als koning. De menigte heeft Hem uitbundig toegejuicht "Hossana, de zoon van David". Deze in zijn ogen ongevaarlijke Jezus is vast heel populair bij het volk. En dat deze ongevaarlijke koning niet in het theologische plaatje van de Joodse leiders past, zal Pilatus niet interesseren.

Zeg het maar mensen, wie moet ik in vrij stellen? Jezus of Barabbas?

En dan gebeurt er iets waar Pilatus niet op had gerekend. Het volk roept om de vrijheid van Barabbas. Blijkbaar zijn de Joodse leiders in staat geweest om het volk van gedachten te doen veranderen. Misschien hebben ze het volk alleen maar verteld over zijn gevangenneming. *"Denken jullie werkelijk dat je wat van deze Jezus te verwachten hebt? Hij liet zich zomaar gevangen nemen. Zonder enig verzet – de slappeling! Dat is toch zeker niet de messias, zoals jullie die in gedachten hadden? Mensen, jullie zijn achter een schijnmessias aangelopen. Hij is een fake – meer niet".*

Pilatus' diplomatie heeft jammerlijk gefaald. Hij had gegokt dat de massa wel enthousiast zou zijn over Jezus. Hij heeft mis gegokt. En hij laat de onschuldige Jezus ter dood brengen. Het volk moet Hem niet. Ze zijn diep, diep teleurgesteld! Wat hebben ze zich op Hem verkeken. Zie Hem daar staan. Als een lam dat z'n mond niet open doet. Moet dát hun messias zijn? Moet dát hun koning voorstellen? Die schertsfiguur, zonder enig vertoon van macht? Ze voelen zich beledigd en voor spot gezet. Hij had zoveel verwachtingen bij hen opgeroepen. En wat komt daar van terecht? Ze kunnen zich wel voor de kop slaan dat ze Hem zo hadden bejubeld. En woedend schreeuwen ze: "Aan het kruis met Hem!"

Pilatus is nu gevangene geworden van zijn eigen beleid. Hij kan niet anders meer dan het volk zijn zin geven. Herkent u dat? Zo gaat dat vaak. Van het één komt het ander. Schuld stapelt zich op schuld. Er is geen weg meer terug zonder gezichtsverlies. In het Matteus evangelie lezen we nog dat hij z'n handen

demonstratief in onschuld wast. Ik heb dit vonnis niet gewild! Het is volledig jullie keus! Hypocriet! Hij had een onschuldig man vrij moeten laten. Er was geen spoor van een bewijs. Er was geen sprake van enige wetsovertreding. Hij had moeten zeggen: Ik verklaar deze zaak onontvankelijk! Volgende zaak! Maar met open ogen veroordeelt hij een onschuldige ter dood. En probeert zijn verantwoordelijkheid af te schuiven.

Zo zitten wij mensen in elkaar. Pilatus. De Joodse leiders. Het Joodse volk. Wij. We schuiven onze verantwoordelijkheid af.

Ondertussen maken we wel keuzes. En die keuzes verraden wat er leeft in ons hart. Wat bepaalt de keuzes die in de rechtszaak tegen Jezus worden gemaakt? Eigenbelang. Zelfbehoud. Machtsspel. De leiders zijn bang voor de aantasting van hun positie door Jezus. Pilatus is bang voor zijn goede naam bij het volk en bij de keizer. Het volk verwacht alleen maar heil van de man van actie en geweld. Jezus is te soft. Jezus laat over zich heen lopen. Met Hem kom je niet ver in deze wereld. Met zo'n messias leg je meteen het loodje. Bar Abbas is onze man! Niet Jezus! Niet de man die praat over liefde voor je vijanden. Die aandringt op vergeving van hen die jou kwetsten. Die uitnodigt de linkerwang toe te keren aan hem die jou op de rechterwang slaat.

En wij? Kiezen wij echt voor Hem? Niet met woorden, maar met ons gedrag? Door te doen als Hij? Of kiezen we toch al te vaak voor ons zelf. Voor de stijl van Bar Abbas. Voor het opkomen voor ons zelf. Desnoods met geweld. Uit angst er anders bij in te schieten. Altijd maar weer knokken voor ons eigen gelijk. Uit angst om ons geluk en ons heil te verspelen. Kiezen wij wel zo vanzelfsprekend vòòr Jezus en tégen Bar Abbas?

Jezus is slachtoffer geworden van een onontwarbare kluwen van menselijke schuld. Hij heeft geleden onder onrecht en menselijke zelfhandhaving. Deze geschiedenis moet ons ootmoedig en bescheiden maken. Wij kunnen niet net als Pilatus de schuld aan Israël geven voor de dood van Jezus. We kunnen onze verantwoordelijkheid niet afschuiven. Israël vertegenwoordigt hier ons. Hun keus is onze keus. Zo zijn de mensen. Zo zijn wij – u, jij, ik.

We houden ons God van het lijf. We kiezen ten diepste voor ons zelf en onze eigen weg om het heil te bewerken. Er is een machtig werk van Gods genade nodig zal een mens werkelijk anders willen. De Heilige Geest zal onze ogen moeten openen en ons laten zien dat het doe-het-zelven van Barabbas ons er niet brengt. De Heilige Geest zal ons moeten duidelijk maken dat deze Jezus uiteindelijk ook geen slachtoffer van de situatie is, maar dat een goddelijk plan in vervulling ging. Zijn gebed in Getsemané of deze drinkbeker voorbij zou mogen gaan, mocht niet verhoord worden! Die drinkbeker moest leeg. Tot de laatste druppel. Alleen zo was het weer mogelijk voor ons om tot God te komen. Toen Jezus het uitriep aan het kruis "Het is volbracht!" scheurde het gordijn in de tempel. God verschaft ons weer toegang tot het heilige der heilige. Daar woont God zelf. Niet doormiddel van offerdieren, maar door middel van het offer van Jezus mogen wij weer tot God naderen. Jezus, het Lam Gods dat de zonde van de wereld wegneemt.

Want dat is dan toch de blijde boodschap van deze geschiedenis. Toen de mensen – toen wij God afwezen, wees God ons niét af. Toen wij tegen Hem kozen, bleef Hij voor ons kiezen. Onze ontrouw maakt Gods trouw niet ongedaan. Jezus Christus aanvaardt onze verwerping. Hij láát zich door het volk naar het kruis verwijzen. Het kruis dat voor Barabbas bestemd was wordt zijn kruis. Als Jezus wordt gebonden, komt de gebonden Barabbas vrij. Als Jezus gevonnist wordt, ontvangt Barabbas gratie. Als Jezus de dood ingaat, lacht Barabbas het leven weer toe. De rechtvaardige wordt veroordeeld. De goddeloze vrijgesproken.

En dat is nu ook op ons van toepassing. Daar mag je zo je naam invullen.

De dood die ik, Peter, verdiend had, wordt Jezus' dood.

Omdat ik, Peter, gebonden ben aan zonden, werd Jezus gebonden.

Omdat Jezus gevonnist wordt, ontvang ik, Peter, gratie!

Omdat Jezus de dood ingaat, is er voor mij, Peter, leven. Eeuwig leven!

De rechtvaardige Jezus veroordeeld, de onrechtvaardige Peter vrijgesproken.

Wat een evangelie. Wat een messias. Het is te gek voor woorden. Dat verzijn je niet. Die Jezus brengt je onder de indruk. Onder de indruk van je eigen kleine ik. En onder de indruk van Gods onnoemelijke liefde. Hoe kan het. Hoe kon Hij zover gaan? Voor mij, De aanblik van deze kwetsbare man daar wordt je stil van....muisstil. Wat was

Hij kwetsbaar.....maar ook.... wat is Hij groot. Dat was dus nodig? Zo enorm was die kloof tussen God en mij?

Hij ging die weg, stik alleen. Van Pilatus, over de via Dolarosa, naar de Schedelplaats, Golgotha. Hartverscheurend. De hele schepping hield als het ware de adem in. Letterlijk een cruciaal moment. Hier hangt alles van af. En nog steeds.

Het komt op kiezen aan. Jezus mijn Verlosser, of net als Barabbas doe-het-zelven. Wat wilt u? Wat wil jij? Wat wil ik? Een vraag van levensbelang.

Lieve mensen, zullen we maar gaan, naar de voet van het kruis en Hem alle aanbidding brengen die in ons is:

Waardig is het Lam, Hoog verheven Heer, de hemel gaf ons haar grootste schat.
Waardig is het Lam.

Amen.

April 2011

G.P. Hartkamp

Wapenveld